

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 12^{ΗΣ} ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1987

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΠΟΝΗ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

Ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. **Διονύσιος Ζακυθηνός**, παρουσιάζων τὸ κατωτέρω βιβλίον, λέγει τὰ ἑξῆς:

Κύριε Πρόεδρε,

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ παρουσιάσω εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τὸ βιβλίον «*Ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Κύπρου ἀπὸ τοῦ 8ου αἰ. π.Χ. μέχρι τῆς Ρωμαϊκῆς Κυριαρχίας καὶ τῶν πρώτων Χριστιανικῶν Χρόνων*», ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Κωνσταντίνου Σπυριδάκι, Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, Ἀθλοθεσία Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυρηνείας, Ἀθῆναι, 1986.

Τὸν Νοέμβριον τοῦ 1972 ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν προσεκάλεσε τρεῖς Κυπρίους, τὸν Κωνσταντίνον Σπυριδάκιν, ἀντεπιστέλλον μέλος τῆς Ἀκαδημίας, τὸν Βάσον Καραγιώργην, Διευθυντὴν Ἀρχαιοτήτων Κύπρου, νῦν ἀντεπιστέλλον μέλος τῆς Ἀκαδημίας, καὶ τὸν κύριον Θεόδωρον Παπαδόπουλλον δι' ἀνταλλαγὴν ἀπόψεων περὶ τῆς συγγραφῆς τῆς Ἱστορίας τῆς Κύπρου. Εἰς τὴν σύσκεψιν μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Ἀκαδημίας καὶ τῶν Ἀκαδημαϊκῶν Διονυσίου Ζακυθηνοῦ καὶ Γεωργίου Μυλωνᾶ συνεφωνήθη ἡ διάρθρωσις τῆς Ἱστορίας τῆς Κύπρου εἰς τὰς ἑξῆς περιόδους: Α' Προϊστορία καὶ Πρωτοϊστορία μέχρι τῆς κατακτῆσεως τῆς Κύπρου ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων (709 π.Χ.). Β' Ἱστορικοὶ Χρόνοι ἀπὸ τοῦ 709 μέχρι τοῦ 324 μ. Χριστόν. Γ' Περίοδος ἀπὸ τοῦ 324 μέχρι τοῦ 1191. Δ' ἀπὸ τοῦ 1191 μέχρι τοῦ 1571. Ε' ἀπὸ τοῦ 1571 μέχρι τοῦ 1878 καὶ ς' ἀπὸ τοῦ 1878 μέχρι τοῦ 1959. Ὁ Ἀθανάσιος Μερμερέτης, διδάκτωρ Φιλοσοφίας τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Βερολίνου,

ὑπῆρξεν ἐκ τῶν κυριωτέρων συνεργατῶν τοῦ Σπυριδάκι. Ὁ Κωνσταντῖνος Σπυριδάκις θὰ ἀνελάμβανε τὴν συγγραφὴν τῆς Ἱστορίας ἀπὸ τῆς κατακτῆσεως τῆς Κύπρου ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων μέχρι τοῦ τέλους τῆς Ρωμαϊκῆς περιόδου. Τὸ ὄλον ἐγχείρημα προέβλεπεν ἀρτίαν ὀργάνωσιν καὶ ἐπαρκεῖς πόρους.

Τὰ τραγικὰ γεγονότα τοῦ 1974 ἐδυσχέραναν τὸ ὄλον θέμα. Μετ' οὐ πολὺ, τὴν 14 Ἰανουαρίου 1976, ὁ Σπυριδάκις ὑπέκυπτεν εἰς τὸ μοιραῖον. Παρὰ ταῦτα, ἡ οἰκογένεια ἀνέλαβεν εὐθὺς ἀμέσως τὸ ἐπιμοχθον ἔργον. Θὰ ἦτο ὄντως ἔργον γιγάντειον νὰ περιλάβωμεν καὶ νὰ διεξέλθωμεν ἄκρῳ δακτύλῳ εἰς τὸ συνοπτικὸν τοῦτο διάγραμμα τὰ περιεχόμενα τοῦ τόμου αὐτοῦ, ἀποτελουμένου ἐκ 377 μεγάλου σχήματος σελίδων!

Ἀναλυτικώτερον, τὰ περιεχόμενά του εἶναι τὰ ἐξῆς:

Μέρος I: Ὡς διαμορφοῦνται σήμερον τὰ πράγματα, ἡ διάρθρωσις τοῦ τόμου διατρεῖται ὡς ἔχει: Κεφάλαιον πρῶτον: Ἡ Ἀσσυριακὴ καὶ ἡ Αἰγυπτιακὴ κυριαρχία ἐπὶ τῆς Κύπρου 711-545 π.Χ., σελ. 17-26. Κεφάλαιον 2ον: Ἡ πρώτη σοβαρὰ ἐπαφὴ τῆς Κύπρου μετὰ τῶν Ἀθηναίων. Ὁ Σόλων εἰς τὴν Κύπρον (περὶ τὸ 580 π.Χ.), σελ. 27-31. Κεφάλαιον 3ον: Ἡ Κύπρος ὑπὸ Περσικὴν κυριαρχίαν μέχρι τῆς ἐκστρατείας τοῦ Κίμωνος. Α' Ὑποταγὴ τῆς Κύπρου ὑπὸ τῶν Περσῶν (545 ἢ 539 π.Χ.), σελ. 33-36. Β' Ὁ Εὐέλθων τῆς Σαλαμίνας (546;-530; π.Χ.), σελ. 36-42. Γ' Οἱ διάδοχοι τοῦ Εὐέλθοντος καὶ ἡ ἐπανάστασις τοῦ Ὀνησίλου, σελ. 42-48. Δ' Ἡ Κύπρος μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ὀνησίλου (498 π.Χ.) μέχρι τῆς εἰς αὐτὴν ἐκστρατείας τοῦ Κίμωνος καὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ (450/49 π.Χ.), σελ. 49-64. Ἡ ἐκστρατεία τοῦ Κίμωνος εἰς Κύπρον καὶ ὁ θάνατος αὐτοῦ ἐν τῇ νήσῳ (450 π.Χ.), σελ. 64-69.

Μέρος II: Ἡ Κύπρος ὑπὸ τοὺς Πέρσας κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Εὐαγόρου τοῦ πρώτου, βασιλέως τῆς Σαλαμίνας, καὶ τῆς δυναστείας αὐτοῦ. Καὶ τὰ ἄλλα πλὴν τῆς Σαλαμίνας βασιλεία τῆς Κύπρου. Κεφάλαιον 1ον: Τὸ Βασίλειον τῆς Σαλαμίνας καὶ ὁ Εὐαγόρας. Α' Οἱ χρόνοι μέχρι τοῦ Κυπριακοῦ πολέμου, σελ. 70-84. Β' Ὁ Κυπριακὸς Πόλεμος (392/1-380/79). α') Πρώτη Περίοδος (392/1-386 π.Χ.), σελ. 85-89, β') Δευτέρα περίοδος (386-380/79 π.Χ.), σελ. 89-97. Τὸ τέλος τοῦ Εὐαγόρου, σελ. 97-98. Γ' Τὸ Πολιτικὸν καὶ πολιτειακὸν σύστημα τοῦ Εὐαγόρου, σελ. 98-106. Δ' Οἰκονομικὴ πολιτικὴ τοῦ Εὐαγόρου τοῦ Α', σελ. 106-112. Ε' Πολιτιστικὴ Πολιτικὴ τοῦ Εὐαγόρου, σελ. 112-117. Στ' Ὁ Εὐαγόρας καὶ ἡ ἐποχὴ του, σελ. 118-123. Κεφάλαιον 2ον. Ἡ δυναστεία τοῦ Εὐαγόρου τοῦ Α' (374-332 π.Χ.). Α' Νικοκλῆς ὁ

Σαλαμίνιος (374/3-361 π.Χ.), σελ. 125-129. Β' Εὐαγόρας Β' Βασιλεὺς τῆς Σαλαμῖνος (361-351 π.Χ.), σελ. 129-142. Γ' Πνιταγόρας ὁ Σαλαμίνιος καὶ ἡ νέα κατὰ τῶν Περσῶν ἐξέγερσις (351-332 π.Χ.), σελ. 142-147. Κεφάλαιον 3ον. Τὰ ἄλλα πλὴν τῆς Σαλαμῖνος Βασιλεία τῆς Κύπρου. Α' Σύντομος ἱστορία τῶν ἄλλων βασιλείων κυρίως κατὰ τὴν Περσικὴν κυριαρχίαν (βάσει ἰδίᾳ τῶν νομισμάτων), σελ. 149-156. Β' Τὰ Ἑλληνικὰ ὀνόματα βασιλέων τῆς Κύπρου ὡς ἱστορικὴ πηγὴ διὰ τὴν ἱστορίαν τῶν Βασιλείων τῆς Κύπρου, σελ. 156-164. Γ' Ὁ χαρακτήρ τῆς Βασιλείας ἐν Κύπρῳ καὶ αἱ σχέσεις τῶν βασιλέων πρὸς τὸν λαόν, σελ. 164-169. Δ' Ἡ ἐσωτερικὴ καὶ ἰδίᾳ ἡ Οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῶν βασιλέων τῆς ἀρχαίας Κύπρου, σελ. 169-175. Ἡ Γεωργία, ἡ Κτηνοτροφία καὶ ἡ Ἀλιεία, σελ. 175-177.

Μέρος III: Ὁ Πολιτισμὸς τῆς Κύπρου ἀπὸ τοῦ 8ου μέχρι τοῦ 4ου αἰ. π.Χ., σελ. 179.— Κεφάλαιον 1ον. Θρησκεία καὶ Λατρεία παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Κυπρίοις, σελ. 181-186.— Κεφάλαιον 2ον. Ἀρχαία Κυπριακὴ ποίησις. (Ἐπειδὴ ἐλλείπει ἀρχαία Κυπριακὴ Γραμματεία τὰ περὶ ποιήσεως ἐνταῦθα ἀναφέρονται ἐκτενέστερον), σελ. 187-188.— Χρησμολόγοι — Ὁ κύκλος τοῦ μύθου. — Ὀμηρικοὶ ὕμνοι εἰς Ἀφροδίτην — Τὰ Κύπρια Ἔπη, σελ. 188-195. Κεφάλαιον 3ον. Ἡ τέχνη ἀπὸ τοῦ 8ου μέχρι τοῦ τέλους τοῦ Δ' αἰ. π.Χ. (Κυπρογεωμετρικὴ κ.λπ.) Α' Ἀρχιτεκτονικὴ — Οἱ Τάφοι — Β' Πλαστικὴ, σελ. 204 κέ.— Γ' Τὰ νομίσματα τῶν βασιλέων τῆς Κύπρου καὶ ἡ Ἑλληνικὴ γλυπτικὴ, σελ. 209-212.— Κεφάλαιον 4ον. Αἱ πολιτιστικαὶ σχέσεις τῆς Κύπρου ἀπὸ τοῦ 8ου μέχρι τοῦ 4ου αἰ. π.Χ., σελ. 213-219.

Μέρος IV: Ἡ ἱστορία τῆς Κύπρου κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ (σελ. 221 κέ.). Κεφάλαιον 1ον. Ἡ Κύπρος καὶ ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος (332-323 π.Χ.), σελ. 223-229. Κεφάλαιον 2ον. Ἡ Κύπρος ἐπὶ τῶν Διαδόχων τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, Γενικά, σελ. 231. Α' Νικοκρέων ὁ Σαλαμίνιος (332-310 π.Χ.), σελ. 232-240. Β' Πολιτιστικὴ πολιτικὴ καὶ χαρακτήρ τοῦ Νικοκρέοντος, σελ. 241-243. Γ' Νικοκλῆς ὁ Πάφιος (321/311/10 π.Χ.), σελ. 253. Δ' Κατάλυσις τῶν βασιλείων τῆς Κύπρου (311/10 π.Χ.), σελ. 253 κέ. Ἀνταγωνισμοὶ τῶν διαδόχων τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου διὰ τὴν κυριαρχίαν τῆς Κύπρου, σελ. 253-262. Ε' Ἡ Κύπρος ὑπὸ τοὺς Πτολεμαίους βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου (294-58/30 π.Χ.), σελ. 263. Α' Ἱστορικά, σελ. 263-272. Β' Ἡ διοικήσις τῆς Κύπρου ὑπὸ τῶν Πτολεμαίων, σελ. 273 κέ. Γ' Αἱ Κυπριακαὶ πόλεις ὑπὸ τοὺς Πτολεμαίους βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου, σελ. 276 κέ. Δ' Τὸ κοινὸν Κυπρίων ὑπὸ τοὺς Πτολεμαίους, σελ. 280 κέ.

Μέρος V: 'Ο Πολιτισμὸς τῆς Κύπρου ἀπὸ τοῦ 4ου μέχρι τοῦ 1ου αἰῶνος π.Χ. ('Ελληνιστικοὶ Χρόνοι) καὶ ἀναφορὰ εἰς τοὺς Ρωμαϊκοὺς καὶ πρώτους Χριστιανικοὺς χρόνους, σελ. 284 κέ. Κεφάλαιον 1ον. 'Ο Πολιτισμὸς τῆς Κύπρου ἀπὸ τοῦ 4ου-1ου αἰῶνος π.Χ., σελ. 287 κέ. Α' 'Αρχαία Κυπριακὴ, 'Ελληνιστικὴ ποίησις, σελ. 287-296.— Β' 'Αρχαία Κυπριακὴ 'Ελληνιστικὴ πεζογραφία, σελ. 296. α') Ζήνων ὁ Κιτιεύς — 'Η διδασκαλία τοῦ Ζήνωνος, Περσαῖος ὁ Κιτιεύς φιλόσοφος, 310 κέ. Γ' 'Αρχαία Κυπριακὴ 'Ελληνιστικὴ Τέχνη ἐν Κύπρῳ κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Πτολεμαίων, σελ. 315 κέ. Κεφάλαιον 2ον. 'Η Κύπρος κατὰ τοὺς Ρωμαϊκοὺς καὶ Πρώτους Χριστιανικοὺς Χρόνους. Α' Ρωμαϊκοὶ Χρόνοι.

'Η Κύπρος μετὰ τοὺς Ρωμαϊκοὺς καὶ πρώτους Χριστιανικοὺς Χρόνους. Οἱ χρόνοι ἀπὸ τοῦ 58 μέχρι τοῦ 30 π.Χ. Οἱ χρόνοι ἀπὸ τοῦ 30 π.Χ.-324 μ.Χ. Τὸ κοινὸν τῶν Κυπρίων ὑπὸ τοὺς Ρωμαίους, σελ. 329-334.

Β' Πρῶτοι Χριστιανικοὶ Χρόνοι α') 'Η εἰσαγωγή τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὴν Κύπρον, σελ. 334-339 β') 'Η ἀνάπτυξις καὶ ἡ σταθεροποίησις τῆς 'Εκκλησίας τῆς Κύπρου μέχρι τοῦ 4^{ου} αἰῶνος μ.Χ. σημ.* σελ. 339-347.

Παράρτημα: Α' Τὸ ὄνομα τῆς Κύπρου. Α' σελ. 349-352. Β' 'Αρχαία Κυπριακὴ διάλεκτος καὶ συλλαβικὴ Κυπριακὴ γραφὴ, σελ. 352-354.

Λεξάριον: Κυπριακαὶ λέξεις καθ' 'Ησύχιον*, σελ. 355—Κυπριακαὶ λέξεις 'Ησύχιου, σελ. 357-365.

Βιβλιογραφία: σελ. 367-377.

Παρατίθενται χάρτης καὶ ἀντιπροσωπευτικαὶ εἰκόνες τῆς Γεωμετρικῆς, 'Αρχαϊκῆς, Κλασσικῆς, 'Ελληνιστικῆς καὶ 'Ελληνορωμαϊκῆς Τέχνης τῆς Κύπρου, περὶ τῶν ὁποίων γίνεται ἀναφορὰ εἰς τὰ περὶ τέχνης ἀντίστοιχα κεφάλαια τῆς παρούσης ἐκδόσεως.

'Επὶ μίαν καὶ πλέον πεντηκονταετίαν ὁ Κωνσταντῖνος Σπυριδάκις διετέλεσεν ἐξάιρετος ἐπιστημονικὴ καὶ πνευματικὴ φυσιογνωμία. 'Εγενήθη εἰς τὴν Λευκωσίαν τὴν 21ην Μαΐου 1903, ἐφοίτησεν εἰς τὸ Παγκύπριον Γυμνάσιον, ἐσπούδασεν εἰς τὴν Φιλοσοφικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν καὶ ἀκολούθως εἰς τὸ Βερολίνον (1931-1934) τὴν ἀρχαίαν 'Ιστορίαν, τὴν κλασσικὴν φιλολογίαν καὶ φιλοσοφίαν. 'Ανηγορεύθη διδάκτωρ εἰς τὸ Βερολίνον τῷ 1934 διὰ τῆς διατριβῆς του «Evagoras I von Salamis». 'Εδίδαξεν ὡς καθηγητῆς εἰς τὸ Παγκύπριον Γυμνάσιον (1923-1931 καὶ 1934-1935), ὡς ὑποδιευθυντῆς (1935-1936) καὶ ἔκτοτε ὡς γυμνασιάρχης μέχρι τοῦ 1960. 'Ο Σπυριδάκις, ὡς διδάσκαλος, ἀνῆκεν εἰς τὴν λαμπρὰν γενεὰν τῶν ἀν-

δρῶν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἐπὶ μακρὰ ἔτη διέπλασαν τὴν Ἑλληνικὴν παιδείαν. Διωρίσθη ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου Παιδείας τῆς Ἑλλάδος ὡς ἐπιθεωρητῆς σχολῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ τῷ 1954. Ἐξελέγη Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Κοινοτικῆς Συνελεύσεως Κύπρου κατὰ τὰ ἔτη 1960-1965. Διωρίσθη Ὑπουργὸς Παιδείας κατὰ τὰ ἔτη 1965-1970. Ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν διετέλεσεν ἔθναρχικὸς σύμβουλος. Τέλος ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν τὴν 27ην Δεκεμβρίου 1951 ἐξέλεξε τὸν Κ. Σπυριδάκιν ἀντεπιστέλλον μέλος. Ἐγράφετο εἰς τὰ πρακτικὰ τὰ ἐξῆς: «Ὁ Γυμνασιάρχης τοῦ Παγκυπρίου Γυμνασίου κ. Κωνσταντῖνος Σπυριδάκις, συγγραφεὺς σπουδαίων μελετῶν ἀναφερομένων ἰδίως εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Κύπρου, εἷς τῶν ἡγετῶν τῆς πνευματικῆς κινήσεως τῆς Μεγαλονήσου, καθοδηγὸς τῆς Ἑλληνοπρεποῦς μορφώσεως τῆς νεολαίας καὶ ὁ μεγαλόφωνος κῆρυξ τῶν ἐθνικῶν πόθων, τοὺς ὁποίους ὀλοψύχως συμμερίζεται ἡ ἐθνικὴ ψυχὴ».

Εἰς τὰ Πρακτικὰ τῆς Ἀκαδημίας θὰ καταχωρισθοῦν πάλιν ἐν λεπτομερείᾳ ὅσα ἐλέχθησαν, εἰδικώτερον περὶ τοῦ τελευταίου, μεταθανατίου, ἔργου τοῦ Κ. Σπυριδάκι «Ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Κύπρου...», Ἀθῆναι 1986, καὶ περὶ τῆς ὅλης πνευματικῆς δράσεως καὶ προσφορᾶς τοῦ ἀνδρὸς γενικώτερον.